УДК 336.71:338.24

Роль банків у розвитку національної економіки під час війни

Матвієнко Ілля,
здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у роботі досліджено роль банківської системи України в умовах повномасштабної війни та її значення для забезпечення економічної безпеки держави. Проаналізовано основні напрями діяльності банків, зокрема підтримку ліквідності, кредитування та функціонування платіжної системи. Визначено ключову роль банків у стабілізації фінансового ринку та забезпеченні передумов для відновлення економіки.*
Ключові слова: *банківська система; фінансова стабільність; економічна безпека; кредитування; державні банки*.

Під час повномасштабної війни банківська сфера України перетворилася на одну з опорних складових забезпечення економічної безпеки держави. Руйнування виробничих потужностей, спад комерційної діяльності, міграція та збільшення дефіциту бюджету значно ускладнили функціонування господарства. В цих обставинах фінансові установи виконують не лише традиційну роль фінансового посередника, а й забезпечують підтримку платоспроможності суб'єктів господарювання та громадян. Ще на початку повномасштабного вторгнення, у 2022 році, Національний банк України надав рефінансування в обсязі 51,5 млрд грн для підтримки ліквідності банківської системи [1].

Державні банки мають визначальне значення для розвитку національної економіки, адже вони концентрують значну частину активів банківської системи й мають змогу втілювати державні програми підтримки ключових секторів [2].

Станом на 2023-2024 рр. державні банки акумулювали понад 50% активів банківської системи України, що характеризує їх ключову роль у реалізації антикризової фінансової політики [2]. У часи війни їх роль зросла, оскільки, використовуючи механізми портфельних гарантій, пільгового фінансування та участі у покритті потреб бюджету, вони сприяють стабілізації фінансового ринку та підтримці стратегічно важливих підприємств.

Особливого значення у воєнний час набуває капітал банків як ресурс для економічного зростання. Належне використання банківського капіталу стимулює інвестиційні процеси, оновлення виробництва та активізацію підприємництва [3]. В умовах підвищеного ризику фінансові інституції змушені балансувати між необхідністю збереження власної фінансової стійкості та потребою у кредитуванні реального сектору. Саме пошук балансу

між управлінням ризиками та функціями розвитку стає вирішальним чинником їхньої успішності.

Кредитні ініціативи для малого й середнього бізнесу, аграрного сектору та об'єктів критичної інфраструктури стали одним з основних інструментів підтримки економічної активності. Завдяки державним гарантіям та партнерству з міжнародними фінансовими організаціями, банки спрямовують ресурси у пріоритетні галузі, що допомагає зберігати робочі місця та забезпечувати надходження податків до бюджету.

Крім того, банківська система забезпечує безперебійність транзакцій, що є критично необхідним для функціонування економіки навіть під час активних бойових дій. Стабільна робота платіжної мережі, підтримання необхідного рівня ліквідності та довіри з боку вкладників дозволили запобігти системній фінансовій кризі та масовому виведенню депозитів [4].

Отже, у період війни банки виконують багатогранну роль: вони стабілізують фінансову систему, акумулюють і перерозподіляють капітал, забезпечують фінансування реального сектору та реалізують державну економічну стратегію. Їх діяльність є ключовою для збереження макрофінансової рівноваги та є підґрунтям для повоєнного відновлення й довгострокового розвитку економіки країни.

Список використаних джерел:

1. НБУ. Національний банк 25 лютого 2022 року надав рефінансування в обсязі 51,5 млрд грн для підтримки ліквідності банківської системи. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-25-lyutogo-2022-roku-nadav-refinansuvannya-v-obsyazi-515-mlrd-grn-dlya-pidtrimki-likvidnosti-bankivskoyi-sistemi

2. Касич А. О., Підкуйко О. О., Коротенкова І. М. Роль державних банків у розвитку національної економіки. *Економічна наука*. С. 35–40. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/4_2020/8.pdf

3. Фостяк В. Роль банківського капіталу в забезпеченні розвитку національної економіки. *Регіональна економіка*. С. 123–128. URL: https://ird.gov.ua/pe/re200903/re200903_123_FostyakVV.pdf

4. OpenAI. ChatGPT. Version GPT-5.2. OpenAI, 2026. URL: https://chatgpt.com/share/699ab868-3768-8001-80eb-cd2a0c938334

Abstract: *The paper examines the role of the banking system of Ukraine in the conditions of a full-scale war and its importance for ensuring the economic security of the state. The main areas of activity of banks are analyzed, in particular, supporting liquidity, lending and functioning of the payment system. The key role of banks in stabilizing the financial market and providing the prerequisites for economic recovery is determined.*

Keywords: *banking system; financial stability; economic security; lending; state-owned banks.*

Науковий керівник:
Мікуляк К.А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет